

بازخوانی کارنامه عملکرد شرکت ملی نفت ایران در دولت وفاق ملی ثبت رکوردهای تاریخی صنعت نفت در دولت چهاردهم

کشورمان ایران، با دارا بودن بیش از ۱۲۰۰ میلیارد بشکه معادل نفت خام ذخایر هیدروکربوری، جایگاه ممتازی در میان کشورهای دارنده سوخت‌های فسیلی و به‌تبع آن نقش مؤثری نیز در ترسیم آینده انرژی جهان ایفا می‌کند. از همین روی لازم است تا با افزایش صیانتی تولید نفت و گاز، ضمن حفظ این جایگاه، زمینه لازم برای ارتقای صنعت نفت و افزایش قدرت چانه زنی در مبادلات پیرامون منابع هیدروکربوری فراهم شود. در این میان، شرکت ملی نفت ایران به‌عنوان عهده‌دار تمامی فعالیت‌های بالادستی صنعت نفت همواره سعی داشته است تا با به کارگیری شیوه‌های نوین فن‌آوری صنایع نفت و گاز، میزان استحصال نفت خام و گاز را به نحو مؤثری افزایش دهد. در سال ۱۴۰۳ و با روی کار آمدن دولت چهاردهم و تمرکز مدیریت صنعت نفت بر تعمیق اولویت‌های ساختاری شرکت ملی نفت ایران، برنامه‌ریزی هدفمندی برای برداشت حداکثری از منابع نفت و گاز، همپای صادرات انجام شد؛ تا ضمن ایجاد بهره‌وری و رونق اقتصادی، تحقق چشم‌انداز برنامه‌های جامع توسعه در کشور را تضمین کند.

نویسنده: منیژه احیانی

در این میان، تنگ‌تر شدن حلقه تحریم‌ها طی یک‌سال گذشته و محدود کردن بازارهای هدف که با تحریم وزیر نفت و مدیرعامل شرکت ملی نفت ایران توسط آمریکا و دیگر محدودیت‌های مربوط به استفاده از خدمات و فن‌آوری شرکت‌های صاحب فن در حوزه صنعت نفت همراه بوده است، مسیر توسعه و تحقق اهداف دولت چهاردهم را با مخاطرات و دشواری‌های زیادی مواجه کرد؛ با این وجود مرور عملکرد شرکت ملی نفت ایران در این تنگناهای تعمیلی، حکایت از این واقعیت دارد که صنعت نفت با بهره‌مندی از پشتوانه نیروی انسانی خلاق و تجارب ارزنده خود، بار دیگر توانسته است تا از بزنگاه‌های حساس تاریخ به سلامت عبور کند. تداوم فروش نفت ایران در بازارهای جهانی و عقد قراردادهای مربوط به فشارافزایی میدان مشترک پارس جنوبی (که از نوع طرح‌های حیاتی با فن‌آوری پیچیده صنعت نفت کشورمان به شمار می‌رود) در بنبوحه تحریم ها، نشان از اقتدار و پایداری صنعت نفت کشورمان دارد. در عین حال، افزایش قابل توجه تولید نفت خام، ثبت رکوردهای تولید روزانه ۱۱۰۶ میلیون مترمکعب گاز خام و ۷۱۴ میلیون مترمکعب گاز غنی در پارس جنوبی، راه‌اندازی ایستگاه تقویت فشار چشمه خوش و افتتاح فاز دوم واحد نمک‌زدایی متمرکز اهواز (با ظرفیت تولید ۱۱۰ هزار بشکه نفت در روز)، از دیگر دستاوردهایی است که همگام با تحولات اقتصادی جهانی و طی چندماه آغاز به کار دولت چهاردهم به منته ظهور رسیده است. در این میان، آغاز رسمی طرح توسعه سه میدان نفتی سومار، سامان و دلاوران (با هدف افزایش ۱۰ هزار بشکه‌ای تولید روزانه نفت و تأمین خوراک پالایشگاه کرمانشاه (نفت خام سبک) و بارگیری جکت طرح توسعه میدان گازی بلال در میدان مشترک با قطر، راه‌اندازی واحد گوگردزدایی پالایشگاه فاز ۱۴ میدان مشترک پارس جنوبی، افزایش ۲ میلیون بشکه‌ای ظرفیت ذخیره‌سازی نفت خام و تکمیل ۱۴۷۴ طرح و پروژه در استان‌های کمتر توسعه یافته به ارزش بیش از ۳۸۰۶ هزار میلیارد ریال، از جمله مهترین اقدام‌های انجام شده شرکت ملی نفت ایران در دولت چهاردهم است که بر توانمندی صنعت نفت کشورمان دلالت می‌کند. در گزارش پیش رو، نگاهی خواهیم داشت به مهمترین دستاوردهای شرکت ملی نفت ایران، از آغاز به کار دولت چهاردهم تا به امروز و به‌صورت موجز، بخش‌هایی از مهمترین دستاوردها را با هم مرور خواهیم کرد:

رکوردزنی در تولید نفت و شکستن رکورد تولید گاز

شرکت ملی نفت ایران، به‌عنوان تنها تولیدکننده نفت و گاز در کشور، مسؤولیت خطیری در حوزه تولید این دو هیدروکربور ارزشمند و ارسال آن به مبادی پالایشی دارد.

از اقدام‌های شاخصی که در سال ۱۴۰۳ در این رابطه روی داده است، می‌توان به افزایش قابل توجه ظرفیت تولید روزانه نفت اشاره کرد که بیش‌تر آن در مناطق نفت‌خیز جنوب، غرب کارون و در شرکت بهره‌برداری نفت و گاز اروندان محقق شده است؛ اگرچه بخشی از این افزایش تولید نیز محصول انجام طرح‌ها و به مدار آوردن چاه‌های جدید و انجام طرح‌های نمک‌زدایی در شرکت نفت مناطق مرکزی ایران است.

تولید نفت خام در ابتدای شهریورماه سال جاری به

بالاترین سطح خود در هفت و نیم سال اخیر رسیده که این موفقیت حاصل تلاش شبانه‌روزی متخصصان و کارکنان صنعت نفت در مسیر تحقق اهداف دولت چهاردهم و تقویت اقتصاد ملی است. افزایش تولید نفت از میدان‌های سپهر و جفیر، رامشیر و رگ سفید، به‌همراه افزایش تولید شرکت‌های نفت و گاز آغاچاری، کارون، گچساران و اروندان، از نمونه‌های موفق است که در یک‌سال گذشته به انجام رسیده و عملیاتی شدن آن به افزایش تولید نفت ایران منتهی شده است.

در ادامه اقدام‌های راهبردی انجام شده در مجموعه شرکت ملی نفت ایران که در مدت کوتاه شروع به کار دولت چهاردهم به ثمر نشسته است، می‌توان از افزایش قابل توجه گاز (در مقایسه با سال ۱۴۰۲) یاد کرد که با توجه به ناترازی گازی در فصل زمستان، اقدامی قابل توجه و شایسته تقدیر به شمار می‌آید. شرکت ملی نفت ایران، با درک نیاز روزافزون تأمین گاز در نیمه دوم سال، برنامه‌ریزی برای تأمین گاز زمستانی و افزایش ذخایر استراتژیک با هدف جلوگیری از بحران انرژی در فصول سرد سال را در اولویت کاری خود قرار داد و موفق شد تا قبل از ورود به بحران هوای سرد، روزانه به میزان بیش از ۳۰ میلیون مترمکعب (معادل مصرف ۲ استان کشور) به تولید گاز کشورمان اضافه کند که عمده این افزایش تولید با اضافه کردن برخی چاه‌های جدید به مدار تولید حاصل شده است.

این در حالی است که به‌طور متوسط در ۶ ماه دوم سال گذشته، ۳۶ میلیون مترمکعب در روز (معادل یک و نیم فاز پارس جنوبی) تولید گاز افزایش یافته است و در بهمن پارسال نیز به تنهایی مقدار گاز تحویلی به شبکه سراسری گاز به ۸۷۰ میلیون مترمکعب در روز رسیده است؛ عددی که در تاریخ صنعت نفت بی‌سابقه است.

در این میان، تولید ۷۱۶ میلیون مترمکعب گاز غنی در پارس جنوبی که بالاترین رکورد تولید روزانه گاز از تأسیسات فراساحلی این میدان مشترک به شمار می‌آید، از مهمترین اقدام‌هایی است که با هدف افزایش تولید گاز کشور در حوزه پارس جنوبی انجام شده است. اگرچه نقش شرکت نفت مناطق مرکزی ایران، به‌عنوان قطب تولید گاز در خشکی نیز در این زمینه بسیار پررنگ بوده است به‌طوری‌که این شرکت توانسته است رکورد تولید ۲۴۸ میلیون متر مکعب تولید گاز در زمستان پارسال را به‌نام خود ثبت کند.

امضای قراردادهای ۱۷ میلیارد دلاری فشارافزایی پارس جنوبی و نگهداشت تولید گاز

یکی از مهمترین طرح‌هایی که در راستای بهره‌برداری حداکثری از میدان گازی پارس جنوبی و رفع ناترازی گازی کشور صورت گرفت، امضای قراردادهای ۱۷ میلیارد دلاری فشارافزایی است که اسفند ماه پارسال پس از بررسی‌های متعدد در بخش‌های مختلف شرکت ملی نفت ایران، در مراسمی با حضور رئیس‌جمهوری انجام شد. این طرح بزرگ ملی براساس ۷ قرارداد جداگانه با پیمانکاران طراز اولی که سابقه اجرایی در پارس جنوبی را داشتند، اجرا خواهد شد و پیش‌بینی می‌شود که درآمدزایی معادل ۷۸۰ میلیارد دلار تا پایان سال ۱۴۳۰ را برای کشورمان به‌همراه داشته باشد که عمدتاً از محل تولید میعانات و سایر محصولات جانبی این طرح

بزرگ ملی خواهد بود. این در حالی است که بیش از ۷۰ درصد از ملزومات این طرح از داخل کشور تأمین شده و پیش‌بینی می‌شود در اوج عملیات اجرایی طرح، حدود ۱۷ هزار نفر به‌صورت مستقیم و ۵۰ هزار نفر به‌صورت غیرمستقیم در آن مشغول به کار شوند. اهمیت این رویداد تاریخی به حدی است که رئیس‌جمهوری در مراسم این قرارداد ضمن تأکید بر اهمیت آن در تأمین پایدار گاز کشور اظهار داشت: «جلوگیری از قطع گاز زمستانی را مرهون تلاش کارکنان صنعت نفت هستیم.»

افتتاح واحد نمک‌زدایی متمرکز اهواز با فرمان رئیس‌جمهوری

یکی از اتفاقات مهمی که در جریان سفر اخیر رئیس‌جمهوری و هیأت همراه به استان خوزستان شاهد آن بودیم، افتتاح فاز دوم طرح نمک‌زدایی اهواز متمرکز بود که با ظرفیت ۱۱۰ هزار بشکه در روز راه‌اندازی شد و به این ترتیب این امکان فراهم شد تا تعدادی از چاه‌های نفتی که پیش از این به دلیل تولید نمک اضافی، امکان تولید نفت را نداشتند، دوباره در مدار تولید قرار گیرند. نکته جالب در مورد این دستاورد نفتی آن است که با وجود تحریم‌ها، ۸۵ درصد تجهیزات مورد استفاده در واحد نمک‌زدایی متمرکز اهواز از سوی صنعتگران و سازندگان ایرانی ساخته شده است که از توان بالای متخصصان ایرانی حکایت دارد.

درآغاز افتتاح این طرح، تولید روزانه نفت خام به میزان ۱۵ هزار بشکه افزایش یافته و به تدریج بیشتر خواهد شد.

تحقق اولویت‌های توسعه‌ای در میادین غرب کشور

از دیگر طرح‌های مهمی که در حوزه افزایش تولید نفت و تحقق توسعه میادین نفتی کشور محقق شده است، می‌توان به آغاز رسمی طرح توسعه سه میدان نفتی سومار، سامان و دلاوران (در مناطق کمتر توسعه یافته غرب کشور) اشاره کرد که در اوایل بهمن ماه پارسال اجرایی شد.

حجم نفت درجای این سه میدان بالغ بر ۴۱۰ میلیون بشکه تخمین زده می‌شود و پیش‌بینی می‌شود که با روند توسعه این میادین طی ۵۵ ماه، سودآوری ۱٫۶ میلیارد دلاری (طی ۲۰ سال) برای کشورمان محقق شود. اما میدان آزادگان از دیگر پروژه‌های کلیدی این منطقه است که با همت پیمانکاران داخلی به افزایش تولید رسیده است؛ بزودی با بهره‌برداری از فاز دوم آزادگان، تولید این میدان به ۵۵۰ هزار بشکه در روز خواهد رسید.

افزایش تولید نفت و الزامات اجرای آن

توسعه میادین نفتی، در کنار تولید صیانتی، دو مؤلفه اصلی بالندگی اقتصادی کشور را شامل می‌شود؛ به‌طوری‌که به گواهی آمار چنانچه سرمایه‌های داخلی به سمت صنعت نفت هدایت شوند، سایر بخش‌های اقتصادی نیز فعال می‌شوند و تحقق رشد ۸ درصدی پیش‌بینی‌شده در برنامه هفتم توسعه دور از دسترس نخواهد بود.

بر مبنای همین چشم‌انداز و با تحقق برنامه‌های تدوین شده در چارچوب افزایش تولید و توسعه میادین نفتی و گازی، شرکت ملی نفت ایران توانسته

است تا میانگین تولید نفت در سال گذشته را (در مقایسه با سال ۱۴۰۲) به میزان روزانه ۲۴۷ هزار بشکه ارتقا داده و به تعهدات خود در حوزه تولید منابع ارزشمند هیدروکربوری جامه عمل پوشاند. این افزایش تولید، علاوه بر تأثیرگذاری بر تأمین پایدار خوراک پالایشگاه‌های نفتی، افزایش چشم‌گیر صادرات نفت خام و به‌تبع آن افزایش درآمدهای ارزی کشور را نیز به‌همراه داشته است.

این در حالی است که این شرکت برای امسال نیز، افزایش تولید تا سقف ۲۵۰ هزار بشکه در روز را هدف‌گذاری کرده است که یکی از الزامات تحقق آن، تأمین تجهیزات تخصصی از جمله دکل‌های خشکی و دریایی است. در این راستا، مقرر شده است تا در قالب قراردادهای بلندمدت ۵ ساله با پیش‌پرداخت مناسب، دکل‌های حفاری موردنیاز وارد کشور شود. طرح خرید تضمینی خدمات فراورشی واحدهای سریع‌الاحداث نیز که با هدف استمرار و افزایش تولید ۶۷۰ هزار بشکه نفت خام مصوب شده است، گام دیگری درخصوص افزایش تعاملات و حمایت از بخش خصوصی در طرح‌های مربوط به افزایش و نگهداشت تولید نفت خام به شمار می‌رود. آن طور که بررسی‌ها نشان می‌دهد، برای تأمین مالی این بخش به بیش از ۱.۵ میلیارد دلار سرمایه‌گذاری نیاز است که بخش قابل توجهی از آن، از طریق مشارکت بخش خصوصی انجام خواهد شد.

پایان ثروت‌سوزی در غرب کشور با بهره‌برداری از ان‌جی‌ال ۳۱۰۰

یکی دیگر از دستاوردهای دولت چهاردهم، بهره‌برداری از پالایشگاه ان‌جی‌ال ۳۱۰۰ دهلران است که مردادماه امسال و با فرمان رئیس‌جمهوری به‌صورت ویدیو کنفرانس به انجام رسید.

طرح جمع‌آوری گازهای همراه میدان‌های جنوب استان ایلام شامل مجتمع ان‌جی‌ال ۳۱۰۰، دو ایستگاه تقویت فشار، یک نیروگاه ۱۰۰ مگاواتی و بیش از ۳۵۰ کیلومتر خط لوله انتقال خوراک و محصول با ظرفیت ۲۴۰ میلیون فوت‌مکعب در روز احداث شده است. مجموع سرمایه‌گذاری اجرای طرح جمع‌آوری گازهای همراه میدان‌های جنوب استان ایلام ۱.۶ میلیارد دلار است که به خاموشی هشت مشعل در منطقه و جلوگیری از سوزاندن گاز همراه نفت به ارزش بیش از ۷۰۰ میلیون دلار در سال منجر می‌شود.

اشتغال ۱۵۰۰ نفر به‌صورت مستقیم و ۳۰۰۰ نفر به‌صورت غیرمستقیم در دوران بهره‌برداری از ان‌جی‌ال ۳۱۰۰ از دیگر مزایای احداث این طرح است که در کنار کاهش چشمگیر آلاینده‌های زیست‌محیطی و بهبود کیفیت هوا، حفظ ثروت و ایجاد ارزش افزوده بالا با تکمیل زنجیره ارزش محصولات هیدروکربنی، نقش به‌سزایی در محرومیت‌زدایی منطقه دارد.

جذب سرمایه و سرعت بخشیدن به حرکت قطار توسعه نفت

با توجه به اهمیت راهبردی مقوله سرمایه‌گذاری در صنعت نفت، با شروع به کار دولت چهاردهم، انجام مذاکرات پیچیده و پیگیری‌های مدیران ارشد صنعت نفت باعث شد تا سرانجام مجوز پرداخت تسهیلات به شرکت ملی نفت ایران به مبلغ ۳ میلیارد دلار از طریق بانک‌های عامل اخذ شود. این مهم، با هدف افزایش تولید نفت خام میدان‌های